

**Харківський національний медичний університет
стоматологічний факультет
кафедра хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії
хірургічна стоматологія
Освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського)
рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»
за спеціальністю 221 «Стоматологія»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ ОК-29

Силабус навчальної дисципліни
затверджений на засіданні
кафедри хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії

Протокол від
«_31_» серпня 2020 року № 10

Завідувач кафедри
_____ проф. Григоров С.М.

«_31_» серпня _____ 2020 року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем професійної підготовки
стоматологічного профілю

Протокол від

«_2_» вересня _____ 2020 року № 4

Голова методичною комісією ХНМУ з
проблем професійної підготовки
стоматологічного профілю

_____ проф. Рузін Г.П.

«_2_» вересня _____ 2020 року

Харків - 2020

Розробники: Григоров С.М., Рузін Г.П., Рекова Л.П., Вакуленко К.М., Сухіна І.С., Сторожева М.В.

Викладачі: Побережник Г.А., Рак О.В., Демяник Д.С., Сухіна І.С., Ткаченко О.В., Стеблянко А.О., Потапов В.Ю., Селін А.О., Протасенко Я.Д., Свідло О.А., Польшина І.А., Резепова К.Р.

Інформація про викладача:

Побережник Г.А. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Рак О.В. - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Демяник Д.С.- кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Сухіна І.С.- кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Свідло О.А. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Стеблянко А.О. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Ткаченко О.В. - кандидат медичних наук, асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Потапов В.Ю. - асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Селін А.О.– асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Протасенко Я.Д. - асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Польшина І.А. – асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Резепова К.Р.- асистент кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії.

Контактний тел. та E-mail кафедри: тел. 057 773 2497, kaforalsergery@ukr.net

Очні консультації: розклад та місце проведення за розкладом кафедри.

Он-лайн консультації: розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Локація: заняття проводяться в умовах УСЦ ХНМУ, КЗОЗ ОКЛ «ЦЕМД та МК, Харківська клінічна лікарня на залізничному транспорті №2.

Інформація про дисципліну

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 5,5	освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин - 165	Спеціальність: 221 «Стоматологія»	Рік підготовки:
		3-й
		Семестр
		5-й, 6-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 120 самостійної роботи студента – 45	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		100 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		45 год.
Індивідуальні завдання:		
		Вид контролю: залік

Освітня програма вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, кваліфікація освітня, що присвоюється – магістр, галузь знань - 22 Охорона здоров'я, спеціальність 221 «Стоматологія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. № 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266», відповідно до наказу МОН України від 01.06.2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».

Програма курсу визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітнього ступеню магістра, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, нормативний і

варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

За сучасними уявленнями, хірургічна стоматологія вивчає закономірності причини і механізми виникнення хірургічних стоматологічних захворювань, методи їх діагностики, лікування і профілактики. Дисципліна тісно пов'язана і ґрунтується на фундаментальних і прикладних галузях. Саме тому хірургічна стоматологія посідає виняткове місце в системі медичних знань. При викладанні навчальної дисципліни важливим є засвоєння знань і практичних навичок, одержаних при вивченні дисципліни, формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в галузі хірургічної стоматології.

За час навчання важливо сформувати академічну підготовку з фундаментальних і клінічних біомедичних наук та підготовку випускників до професійної діяльності лікаря-стоматолога на відповідній первинній посаді шляхом набуття загальних та спеціальних компетентностей, сфера застосування яких описується визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій, питань трудової, судової та військової експертизи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування профілактика хірургічних захворювань щелепно-лицевої ділянки.

Цей курс зосереджено на вирішенні основних проблем хірургічної стоматології. Програма охоплює теми, пов'язані з найпоширенішими захворюваннями ЩЛД. Клінічний досвід можна отримати протягом практичних занять курсу в провідних установах регіону згідно з розкладом занять. Студенти протягом курсу мають змогу приймати участь у курації та демонстрації хворих з різноманітною патологією, а також відпрацювання практичних навичок під час занять в фантомних класах УСЦ ХНМУ. Тобто курс охоплює основні як практичні, так і теоретичні аспекти діяльності майбутнього лікаря-стоматолога.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння навчальних дисциплін з медичної біології, нормальної та патологічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології, біохімії, мікробіології, медичної генетики, фармакології та медичної рецептури, епідеміології та принципів доказової медицини, екстренної та невідкладної медичної допомоги, а також мати практичні навички догляду за хворими хірургічногчного профілю та їх ведення у поліклінічних та стаціонарних умовах.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні суміжних дисциплін протягом навчання, є базою для підготовки до ліцензійного іспиту ЄДКІ, підготовки до навчання у закладах вищої освіти на програмах третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Мета: забезпечити підготовку висококваліфікованих фахівців в галузі медицини, а саме, в стоматології, здатних розв'язувати комплексні проблеми діагностики, лікування та профілактики хвороб ЩЛД.

Основними завданнями курсу є набуття студентами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Медицина» другого рівню вищої освіти за спеціальністю 221 «Стоматологія»

- **Інтегральні компетенції:**

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- **Загальні компетентності:**

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- **Фахові компетенції у галузі хірургічної стоматології:**

Навички опитування; здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів; здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань; здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань; здатність до діагностування невідкладних станів; здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги; навички виконання медичних маніпуляцій; здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб; здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду; здатність до ведення медичної документації.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти *соціальних навичок*:

- комунікативність (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів, метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі),
- робота в команді (реалізується через: метод роботи групах та мозковий штурм під час аналізу клінічних кейсів),
- конфлікт-менеджмент (реалізується через: ділові ігри),
- тайм-менеджмент (реалізується через: метод самоорганізації під час аудиторної роботи в групах та самостійної роботи),
- лідерські навички (реалізується через: метод презентації результатів самостійної роботи та їх захисту в групі).

Статус дисципліни: основна формат дисципліни змішаний - дисципліна, що має супровід в системі Moodle, викладання дисципліни, передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами дистанційного навчання, в якому використовуються доступні інформаційні інтерактивні технології (ZOOM, Moodle), очне та дистанційне консультування.

Методи навчання. Для проведення занять використовуються клінічний (курація хворих з захворюваннями ЩЛД), фантомний, електронно-інформаційний (презентації, відео-матеріали, методичні рекомендації, лекції), науковий (участь у наукових розробках з

дисципліни), контрольний (тести, ситуаційні завдання, оцінка практичних навичок, захист клінічного кейсу)

Результати навчання.

Курс охоплює основні аспекти підготовки майбутнього лікаря-стоматолога. Згідно з програмою підготовки за навчальною дисципліною «Стоматологія» здобувач вищої освіти надбає теоретичні знання, методичну підготовку, практичні уміння і навички з наступних напрямів:

застосовування основних принципів асептики, антисептики, знеболювання, аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого в клініці хірургічної стоматології,

визначати план лікування захворювань у клініці хірургічної стоматології,

визначити основні синдроми і симптоми в клініці хірургічної стоматології,

виявляти різні клінічні варіанти найбільш поширених ускладнень захворювань у клініці хірургічної стоматології,

демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця,

діагностувати невідкладні стани в клініці хірургічної стоматології.

Зміст дисципліни

Навчально-тематичний план дисципліни.

№ п/п	Теми	Кількість годин
	Розділ дисципліни 1 «Пропедевтика хірургічної стоматології»	
1.	Організація хірургічного кабінета (відділення стомат. полікліники та ЩЛ стаціонару). Медична документація хірургічного відділення стомат. полікліники. Особливості асептики та антисептики у хірургічній стоматології. Групи антисептичних засобів, їх характеристика. Антисептичні препарати, які частіше вживаються у хірургічній стоматології, їх дози, концентрації, прописи.	4
2.	Показання та протипоказання і особливості проведення загального знеболення при операціях на лиці та у порожнини рота. Премедикація. Характеристика лікарських препаратів, що застосовуються для премедикації. Характеристика окремих препаратів, які частіше застосовуються, їх дози, концентрації, прописи. Схеми премедикації в умовах полікліники та стаціонару. Місьцеве знеболення. Анестезуючі препарати, їх фізичні, хімічні та фармакодинамічні властивості, дози, концентрації, прописи. Потенційне місцеве знеболення. Види місцевого знеболення, їх характеристика	4
3.	Хірургічна анатомія II гілки трійчастого нерва. Методи знеболювання при оперативних втручаннях на верхній щелепі.	4
4.	Техніка анестезії на верхній щелепі. Вибір метода при видаленні окремих груп зубів на верхній щелепі. Демонстрація методів знеболення на хворих.	4

5.	Хірургічна анатомія III гілки трійчастого нерва. Методи знеболення при оперативних втручаннях на нижній щелепі.	4
6.	Техніка анестезій на нижній щелепі. Вибір метода анестезії при видаленні окремих груп зубів на нижній щелепі. Демонстрація хворих з методами знеболення на нижній щелепі. Місцеві та загальні ускладнення при місцевому знеболенні. Клініка, діагностика, лікування.	4
7.	Операція видалення зуба: показання, протипоказання. Інструменти для видалення зубів на верхній та нижній щелепах. Техніка операцій видалення зубів нижньої та верхньої щелепи. Особливості видалення окремих груп зубів на верхній і нижній щелепах. Загоювання рани після видалення зуба (клініко-експериментальні дослідження А.Е. Верлоцького). Демонстрація операції видалення зубів на хворих. Обстеження хірургічного стоматологічного хворого. Загальні та місцеві ускладнення під час і після операції видалення зуба.	4
8.	Гострі періодонтити. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування (хірургічне). Хронічні періодонтити. Клініка, діагностика, хірургічні методи лікування. Резекція верхівки кореня. Гемісекція зуба. Операція пересадки зубів: реплантація, трансплантація, імплантація. Роль окремих вчених у розробці сучасних оперативних методів. Хвороби прорізування зубів. Дістопія, ретенція. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Перікоронарит, етіологія, пат. анатомія, клініка, діагностика, лікування.	4
9.	Гострий одонтогенний періостит щелеп. Класифікація, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Гострий остеомієліт щелеп: класифікація, теорії патогенезу, пат. анатомічні зміни в тканинах. Прийом хворих. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика та профілактика захворювання. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: причини, пат. анатомія, стадії розвитку процесу, клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювання.	4
10.	Комп'ютерний контроль.	4
11.	Підсумкове заняття.	4
Розділ 2. «Запальні захворювання ЩЛД»		

12.	Абсцеси і флегмони щелепно-лицьової ділянки. Класифікація, етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Загальні та місцеві клінічні ознаки, методи діагностики, принципи комплексного лікування. Абсцеси і флегмони лица (щоки, вилицевої та скроневої ділянок). Флегмони орбіти. Топографічна анатомія клітковинних просторів, шляхи розповсюдження інфекції, клініка, діагностика, лікування.	4
13.	Абсцеси і флегмони клітковинних просторів, що прилягають до верхньої щелепи. Абсцес соб. ямки, флегмони підочної ділянки, підскроневої та крило-піднебінної ямок. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	4
14.	Флегмони і абсцеси клітковинних просторів, що прилягають до нижньої щелепи: субмасетеріального, крилоподібно-щелепного, піднижньо-щелепного просторів, защелепного простора, підпідборідєвої ділянки, абсцес щелепно-язикового жолобка. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування флегмон.	4
15.	Флегмони біялоткового простору. Топографічна анатомія, патогенез, клініка, диф. діагностика, лікування.	4
16.	Абсцеси і флегмони язика, дна ротової порожнини та шиї. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування флегмон. Гнилїсно-некротична флегмона Людвіга. Топографія дна ротової порожнини, внесок вчених кафедри у вивчення топографії клітковинних просторів дна ротової порожнини, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	4
17.	Одонтогенні лімфаденіти і аденофлегмони щелепно-лицьової ділянки. Класифікація, патогенез, пат. анатомія	4
18.	Одонтогенний гайморит. Класифікація, патогенез, етіологія, клініка, діагностика, лікування. Перфорації та нориці верхньо-щелепної пазухи. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.	4
19.	Специфічні запальні захворювання. Сифілітичні та туберкульозні ураження м'яких тканин лица, ротової порожнини, щелеп. Етіологія, патогенез, клініка, диф. діагностика. Актиномїкоз лица и шиї. Класифікація, пат. анатомія, діагностика, клініка, лікування.	4
20.	Неодонтогенні і неспецифічні запальні процеси. Фурункул і карбункул лица, бешиха, сибірська виразка, хвороба Вегенера. Хірургічна анатомія слинних залоз. Сучасні методи дослідження при захворюваннях слинних залоз.	4
21.	Запальні і дистрофічні захворювання слинних залоз некалькульозного генезу. Класифікація, пат. анатомія, клініка,	4

	діагностика, лікування.	
22.	Калькульозні сіалоденіти і сіалодохіты (СКХ). Класифікація, теорії патогенезу, етіологія, клініка, діагностика. Методи лікування СКХ. Роль співробітників кафедри в розробці методів лікування.	4
23.	Ускладнення запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки: сепсис, медіастеніт, тромбофлебіт лицьових вен і синусів твердої мозкової оболонки, гайморит та інш. Клініка, діагностика, комплексне лікування.	4
24.	Комп'ютерний контроль.	4
25.	Підсумкове заняття	4
Всього годин		100

Тематика практичних занять

- 1. Організація хірургічного кабінета (відділення стомат. поліклініки та ЩЛ стаціонару).** Медична документація хірургічного відділення стомат. поліклініки. Особливості асептики та антисептики у хірургічній стоматології. Групи антисептичних засобів, їх характеристика. Антисептичні препарати, які частіше вживаються у хірургічній стоматології, їх дози, концентрації, прописи.
- 2. Показання та протипоказання і особливості проведення загального знеболення при операціях на лиці та у порожнини рота.** Премедикація. Характеристика лікарських препаратів, що застосовуються для премедикації. Характеристика окремих препаратів, які частіше застосовуються, їх дози, концентрації, прописи. Схеми премедикації в умовах поліклініки та стаціонару. Місцеве знеболення. Анестезуючі препарати, їх фізичні, хімічні та фармакодинамічні властивості, дози, концентрації, прописи. Потенційне місцеве знеболення. Види місцевого знеболення, їх характеристика.
- 3. Хірургічна анатомія II гілки трійчастого нерва.** Методи знеболювання при оперативних втручаннях на верхній щелепі.
- 4. Техніка анестезії на верхній щелепі.** Вибір метода при видаленні окремих груп зубів на верхній щелепі. Демонстрація методів знеболення на хворих.
- 5. Хірургічна анатомія III гілки трійчастого нерва.** Методи знеболення при оперативних втручаннях на нижній щелепі.
- 6. Техніка анестезій на нижній щелепі.** Вибір метода анестезії при видаленні окремих груп зубів на нижній щелепі. Демонстрація хворих з методами знеболення на нижній щелепі. Місцеві та загальні ускладнення при місцевому знеболенні. Клініка, діагностика, лікування.
- 7. Операція видалення зуба: показання, протипоказання.** Інструменти для видалення зубів на верхній та нижній щелепах. Техніка операцій видалення зубів нижньої та верхньої щелепи. Особливості видалення окремих груп зубів на верхній і нижній щелепах. Загоювання рани після видалення зуба (клініко-експериментальні дослідження А.Е. Верлоцького). Демонстрація операції видалення зубів на хворих. Обстеження хірургічного стоматологічного хворого. Загальні та місцеві ускладнення під час і після операції видалення зуба.

8. Гострі періодонтити. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування (хірургічне). Хронічні періодонтити. Клініка, діагностика, хірургічні методи лікування. Резекція верхівки кореня. Гемісекція зуба. Операція пересадки зубів: реплантація, трансплантація, імплантація. Роль окремих вчених у розробці сучасних оперативних методів. Хвороби прорізування зубів. Дістопія, ретенція. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Перікоронарит, етіологія, пат. анатомія, клініка, діагностика, лікування.

9. Гострий одонтогенний періостит щелеп. Класифікація, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Гострий остеомієліт щелеп: класифікація, теорії патогенезу, пат. анатомічні зміни в тканинах. Прийом хворих. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп: клініка, діагностика та профілактика захворювання. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп: причини, пат. анатомія, стадії розвитку процесу, клініка, діагностика, лікування та профілактика захворювання.

10. Абсцеси і флегмони щелепно-лицьової ділянки. Класифікація, етіологія, патогенез, патологічна анатомія. Загальні та місцеві клінічні ознаки, методи діагностики, принципи комплексного лікування. Абсцеси і флегмони лиця (щоки, вилицевої та скроневої ділянок). Флегмони орбіти. Топографічна анатомія клітковинних просторів, шляхи розповсюдження інфекції, клініка, діагностика, лікування.

11. Абсцеси і флегмони клітковинних просторів, що прилягають до верхньої щелепи. Абсцес соб. ямки, флегмони підочної ділянки, підскроневої та крило-піднебінної ямок. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування.

12. Флегмони і абсцеси клітковинних просторів, що прилягають до нижньої щелепи: субмасетеріального, крилоподібно-щелепного, піднижньо-щелепного просторів, защелепного простора, підпідборідєвої ділянки, абсцес щелепно-язикового жолобка. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування флегмон.

13. Флегмони біляглоткового простору. Топографічна анатомія, патогенез, клініка, диф. діагностика, лікування.

14. Абсцеси і флегмони язика, дна ротової порожнини та шиї. Топографія клітковинних просторів, патогенез, клініка, діагностика, лікування флегмон. Гнилісно-некротична флегмона Людвіга. Топографія дна ротової порожнини, внесок вчених кафедри у вивчення топографії клітковинних просторів дна ротової порожнини, патогенез, клініка, діагностика, лікування.

15. Одонтогенні лімфаденіти і аденофлегмони щелепно-лицьової ділянки. Класифікація, патогенез, пат. анатомія

16. Одонтогенний гайморит. Класифікація, патогенез, етіологія, клініка, діагностика, лікування. Перфорації та нориці верхньо-щелепної пазухи. Клініка, діагностика, лікування, профілактика.

17. Специфічні запальні захворювання. Сифілітичні та туберкульозні ураження м'яких тканин лиця, ротової порожнини, щелеп. Етіологія, патогенез, клініка, диф. діагностика. Актиномікоз лица и шиї. Класифікація, пат. анатомія, діагностика, клініка, лікування.

18. Неодонтогенні і неспецифічні запальні процеси. Фурункул і карбункул лиця, бешиха, сибірська виразка, хвороба Вегенера. Хірургічна анатомія слинних залоз. Сучасні методи дослідження при захворюваннях слинних залоз.

19. Запальні і дистрофічні захворювання слинних залоз некалькульозного генезу. Класифікація, пат. анатомія, клініка, діагностика, лікування.

20. Калькульозні сіалоденіти і сіалодохіти (СКХ). Класифікація, теорії патогенезу, етіологія, клініка, діагностика. Методи лікування СКХ. Роль співробітників кафедри в розробці методів лікування.

21. Ускладнення запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки: сепсис, медіастеніт, тромбофлебіт лицьових вен і синусів твердої мозкової оболонки, гайморит та інш. Клініка, діагностика, комплексне лікування.

Рекомендована література.

1. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології / Ю.Й. Бернадський.- К.: Спалах, 2003.- 512 с.
2. Основи стоматології / Под ред. В.О.Маланчука. – К.: Медицина, 2009. – 591 с.
3. Handbook of Local Anesthesia, Malamed, 5th Edition, 2004, Mosby
4. Medical Emergencies in the Dental Office, Malamed, 5th Edition, 2000, Mosby
5. Oral and Maxillofacial Surgery, Fonseca, Marciani, and Turvey, 2nd Edition, 2008, Saunders.

Політика та цінності дисципліни.

Щоб успішно пройти відповідний курс необхідно регулярно відвідувати практичні заняття; мати теоретичну підготовку до практичних занять згідно тематики; не спізнюватися і не пропускати заняття; виконувати всі необхідні завдання і працювати кожного заняття; вміти працювати з партнером або в складі групи; звертатися до кураторів курсу з різних питань за тематикою занять і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття з метою, не пов'язаною з навчальним процесом. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття.

Відвідування пацієнтів під час курації в лікарні можливо за умов наявності у студентів відповідної форми одягу, санітарної книжки з відміткою про вакцинацію проти дифтерії, результатів обстеження на напруження імунітету за кором (або відмітка про вакцинацію), або іншими інфекційними захворюваннями згідно поточній епідемічній ситуації.

Студенти з особливими потребами можуть зустрічатися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

Заохочується участь студентів у проведенні наукових досліджень та конференціях за даною тематикою.

Усі студенти ХНМУ захищені Положенням про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у Харківському національному медичному університеті, розроблено з метою визначення дієвого механізму врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних із дискримінацією та сексуальними домаганнями. Дане Положення розроблено на підставі таких нормативно-правових актів України: Конституція України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти; Конвенція про ліквідацію всіх

форм дискримінації щодо жінок; Загальна рекомендація № 25 до параграфу 1 статті 4 Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок; Зауваження загального порядку № 16 (2005) «Рівне для чоловіків та жінок право користування економічними, соціальними і культурними правами» (стаття 3 Міжнародного пакту економічних, соціальних і культурних прав; Комітет з економічних, соціальних та культурних прав ООН); Рекомендації щодо виховання в душі міжнародного взаєморозуміння, співробітництва і миру та виховання в душі поваги до прав людини і основних свобод (ЮНЕСКО); Концепція Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року. Харківський національний медичний університет забезпечує навчання та роботу, що є вільними від дискримінації, сексуальних домагань, залякувань чи експлуатації. Університет визнає важливість конфіденційності. Всі особи, відповідальні за здійснення цієї політики (співробітники/-ці деканатів, факультетів, інститутів та Центру гендерної освіти, члени студентського самоврядування та етичного комітету, проректор з науково-педагогічної роботи), дотримуються конфіденційності щодо осіб, які повідомляють або яких звинувачують у дискримінації або сексуальних домаганнях (за виключенням ситуацій, коли законодавство вимагає розголошення інформації та/або коли розкриття обставин Університетом необхідне для захисту безпеки інших).

ХНМУ створює простір рівних можливостей, вільний від дискримінації будь-якого національного, расового чи етнічного походження, статі, віку, інвалідності, релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, або сімейного стану. Всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам/-кам або співробітникам/-цям університету, розповсюджуються на всіх без винятку за умови належної кваліфікації. Антидискримінаційна політика та політика протидії сексуальним домаганням ХНМУ підтверджується Кодексом корпоративної етики та Статутом ХНМУ.

Поведінка в аудиторії

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Плагіат та академічна доброчесність

Кафедра хірургічної стоматології та ЩЛХ підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Порядок інформування про зміни у силабусі: необхідні зміни у силабус ізатверджуються на методичній комісії ХНМУ з проблем професійної підготовки стоматологічного профілю та оприлюднюються на сайті ХНМУ.

Політика оцінювання

Для отримання заліку з курсу Хірургічна стоматологія необхідним є відвідування усіх практичних занять, мати необхідні рівень знань за темами занять, вміння роз'язувати питання з ліцензійного іспиту КРОК – 1 з курсу Стоматологія. Кількість отриманих студентом балів за курс залежить від рівня знань, ступеню оволодіння практичними навичками.

- Поточний – поточна навчальна діяльність.
- Заключний –залік.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за виконання завдань викладача:

- доповідь реферата на практичному занятті 0 – 2 бали;
- доповідь з презентацією на практичному занятті 0 – 3 бали,
- доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей 0 – 5 балів;
- участь у Всеукраїнській олімпіаді –5 – 10 балів

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Перерахунок середньої оцінки за ПНД та ПЗ для дисципліни завершують заліком відпоівдно до табл.1. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент - 70 балів, максимальна -120 балів.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Оцінювання підсумкового заняття

Підсумкове заняття (далі - ПЗ) обов'язково проводиться згідно з робочою навчальною програмою з дисципліни (далі-РНПД) протягом семестру за розкладом, під час занять.

Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами.

Кафедра повинна забезпечити для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді такі матеріали:

- базові та якірні тестові завдання ЛП «Крок»;
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- перелік препаратів, рецепти яких повинен виписувати студент;
- перелік облікових медичних документів;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами пропущених занять впродовж семестру.

До заліку допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділів набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення заліку є стандартизованою і включає контроль теоретичної (тестовий контроль) і практичної підготовки (демонстрування умінь студента, вирішення структурованих ситуаційних задач, виконання маніпуляцій).

Тестовий контроль включає 50 тестових завдань.

Виконання студентами практичних навичок. Вирішення комплексної структурованої ситуаційної задачі, що включає інтерпретацію даних лабораторних та інструментальних досліджень, обґрунтування клінічного діагнозу, визначення терапевтичної тактики, призначення лікування або надання екстреної допомоги.

Залік з дисципліни або її частини - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Залік проводиться викладачем групи на останньому практичному занятті.

Таблиця 2

Відповідність оцінок за 200-бальною шкалою, чотирибальною «національною» та шкалою ECTS

Оцінка за багатобальною (200) шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною «національною» шкалою
Від 180 до 200 балів	A	відмінно
Від 160 до 179 балів	B	добре
Від 150 до 159 балів	C	добре
Від 130 до 149 балів	D	задовільно
Від 120 до 129 балів	E	задовільно
Нижче 120 балів	F, Fx	незадовільно

Кожен студент має індивідуальний рейтинг навчальної діяльності, який заноситься до атестаційних листів, окремих для кожної групи. Атестаційні листи використовуються з метою аналізу поточної успішності кожного студента протягом року.

Завідувач кафедри хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії
професор, д. мед. н.

Григоров С.М.